

Hevosen näivetystauti ja sen vastustus Suomessa

Equine infectious anemia and combating the disease in Finland

YHTEENVETO

Hevosen näivetystaudin (equine infectious anemia, EIA) aiheuttaa lentivirus, joka on levinnyt maailmanlaajuisesti. Virus on sukua ihmisen immuunikatovirukselle (HIV). Näivetystauti leviää veren välityksellä joko vektorivälitteisesti tai iatrogenisesti. Suomessa näivetystautia on tavattu viimeksi 1943. Näivetystautitapauksia todetaan jatkuvasti lähialueillamme Keski-Euroopassa ja Venäjällä, maissa, joista meille tuodaan hevosia. EIAV tarttuu vain hevoseläimiin. Virus aiheuttaa isäntäeläimelle persistoivan, elinikäisen infektion. Virus voi aiheuttaa kuoleman tai jäädä krooniseksi. EIA todetaan nykyisin useimmiten oireettomilla hevosilla. Oireiden laatu ja voimakkuus vaihtelevat oleellisesti. Tyypillisiä oireita ovat kuumejaksot ja trombosytopenia ja myöhemmin anemia ja kuihtuminen. Kun oireita havaitaan, EIA:ta ei osata niiden perusteella useimmiten epäillä. Oireettomat kantajat toimivat viruksen reservuaareina ja mahdollisina tartunnanlähteinä. Ainoa keino erottaa

oireettomat kantajat infektoitumattomista hevoseläimistä ovat diagnostiset testit. Näivetystautiin ei ole rokotetta tai parantavaa hoitoa. Sairaot eläimet yleensä karsitaan. Hevosen näivetystauti on eläinterveys sääntöissä luokiteltu d-luokkaan, jonka mukaan EU:n jäsenvaltiot päättävät kansallisesti taudin torjunnasta. Vielä ei ole tiedossa, miten taudin torjunnasta tullaan säättämään Suomessa, kun eläinterveys sääntöä aletaan soveltaa huhtikuusta 2021 alkaen. EU ei edellytä EIA:n seurantaohjelmaa jäsenvaltioiltaan, eikä Suomella tällaista seurantaohjelmaa ole. Siten EU:n jäsenvaltioiden todellinen näivetystautitilanne on suurelta osin tuntematon. Uhka näivetystaudin leviämisestä Suomeen tuontihevosten mukana on suuri.

YDINKOHDAT

- Näivetystauti aiheuttaa hevoselle elinikäisen, kuolemaan johtavan tai kroonisen infektion, johon ei ole rokotetta tai parantavaa hoitoa.
- Näivetystautia on todettu Suomessa viimeksi vuonna 1943. Sitä kuitenkin esiintyy lähialueillamme ja uhka taudin leviämisestä Suomeen tuontihevosten mukana on suuri.
- Näivetystaudin tutkimista EU:n jäsenvaltioista tuoduilta hevosilta on tehostettu. Lisäksi 2012–2013 tutkittiin projektina tuontihevosiä ja infektiotautiin viittaavien oireiden sairastuneita hevosia

Artikkeli saapui toimitukseen 17.4.2020.

SUMMARY

Equine infectious anemia or EIA is caused by a globally spread lentivirus. EIA virus is related to the human immunodeficiency virus HIV. EIA virus is present in blood and the infection is either iatrogenic or transmitted by vectors. The last EIA case was diagnosed in Finland in 1943. EIA outbreaks are reported frequently in Central Europe and Russia, in countries, from which horses are imported to Finland. EIA infection is limited to equids. In horses, the virus causes a persistent, lifelong infection, which may result in death or chronic disease. At present EIA is most often detected in asymptomatic horses. The signs and their intensity vary significantly. The disease is characterised by recurrent febrile episodes and thrombocytopenia, later followed by anemia and cachexia. Even if signs are detected in a clinically ill horse, EIA diagnosis may be missed, as the signs are non-specific. Asymptomatic carriers act as virus reservoirs and as possible sources of infection. The

only method to detect them is diagnostic testing. There is no vaccine or curative treatment for EIA. Sick animals are commonly culled. EIA is classified as class d disease in the Animal Health Law. Thus, the Member States may decide nationally about the measures how to combat it. It is not yet known, what the Finnish legislation will decree about the management of EIA, when the new Animal Health Law will be passed on 1 April 2021. EU does not require surveillance programs for EIA from the Member States, among which Finland is one lacking a surveillance program. Thus, the real EIA status in EU Member States remain mostly unknown. There is a real risk that EIA will spread to Finland with imported or traded horses.